

การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ในสถานศึกษา*

EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATION TO PROMOTE MORALITY AND ETHICS IN THE TEACHING PROFESSION IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS

กิตติภาส นังสูงเนิน¹, พระมหาพิสิฐ วิสิษฐบุญโญ², พระฮอนด้า วาตสโท³
และ เอกราช โสมิตพิมานเวช⁴

Kittipas Nangsoongnern¹, Phra Maha Phisit Wisitthapanyo², Phra Honda Vatsatho³
and Ekkarat Kositpimanwet⁴

¹⁻⁴มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

¹⁻⁴Mahachulalongkorn rajavidyalay University, Khon Kaen Campus, Thailand

Corresponding author E-mail: siwakornin@gmail.com

บทคัดย่อ

การบริหารสถานศึกษาถือเป็นภาระหน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนจึงควรนำหลักธรรม พรหมวิหารธรรม อธิปไตย 3 และทศุติยาปณิกสูตร มาเป็นหลักในการบริหารการศึกษา อันเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าเป็นผู้บริหารที่สมบูรณ์ สร้างแรงจูงใจในความร่วมมือ เกิดการยอมรับ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถนำพาองค์กรให้พัฒนาก้าวหน้าด้วยความมั่นคง อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล การทำงานของผู้บริหารให้ประสบความสำเร็จนั้นต้องประกอบด้วย การวางแผน การจัดการ การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยการ การประสานงาน การรายงาน การควบคุมงบประมาณ นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ให้ได้นำไปปฏิบัติตนแต่ละด้าน ดังนี้ คุณธรรมต่อตนเอง คือ มรรคมิองค์ 8 คุณธรรมต่อผู้อื่นและสังคม คือ พรหมวิหาร 4 เบญจศีล สังคหวัตถุ 4 คุณธรรมต่อหน้าที่การงาน คือ สัปปุริสธรรม 7 อิทธิบาท 4 พละธรรม 5 ผู้บริหารควรส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้วย 5 แนวทาง ดังนี้ 1) ด้านจรรยาบรรณต่อ

* Received 7 April 2024; Revised 20 April 2024; Accepted 29 April 2024

ตนเอง 2) ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ 3) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ 4) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ 5) ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม เมื่อครูมีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดีและถูกต้อง จะส่งผลที่เป็นประโยชน์กับครู ดังนี้ 1) ช่วยหล่อหลอมให้เป็นผู้ที่มีความพอดี 2) ช่วยให้เป็นคนที่มีจิตใช้เหตุผล 3) ช่วยให้เป็นคนกล้าหาญ 4) ช่วยให้ผู้มีความยุติธรรม 5) ครูประพฤติปฏิบัติเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ศิษย์ 6) ทำให้เกิดศรัทธาเลื่อมใสจากใจของผู้เกี่ยวข้อง 7) ลดการหาแต่ประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งจะส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสุขคุณภาพชีวิตดี ก่อให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จ สามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษา, การส่งเสริมคุณธรรม, จรรยาบรรณวิชาชีพของครูในสถานศึกษา

Abstract

School management is an important responsibility of school administrators. Therefore, all school administrators should adopt the principles of Dharma, Phrom Viharn Dharma, Sathipathipat 3 and Thutiyapapanikasut as the principles of educational administration. This is an indication that they are perfect executives, motivating cooperation, acceptance, and good role models for their subordinates. To lead the organization to advance with stability, effectiveness and efficiency. Successful management work consists of planning, organization, management, management, coordination, reporting, and budget control. Moreover, professional morality and ethics must be promoted to practice each aspect as follows. Virtue to oneself: The 8 virtues to others and society are Phrom Viharn 4, Benjasilas, Sangkhawat 4 virtues to professional duties are Sappuristham 7 Ittibath 4 Paladam 5. Executives should promote teacher professional ethics in five ways: 1) Self-righteous ethics 2) Professional ethics 3) Ethics to service recipients 4) Ethics to co-professional ethics 5) Social ethics When teachers have good and correct professional morals and ethics, it will benefit them as follows: 1) Help mold them into fit, 2) Help them to be

rational, 3) Help them be brave, 4) Help them be fair, 5) Teacher behave as a good example to students, 6) Build faith in the hearts of those involved, 7) reduce the pursuit of personal interests. This will encourage students to be happy and have a good quality of life. This will enable successful educational institutions to develop education in a sustainable manner.

Keywords : Educational Institution Administration, Moral Promotion, Professional Ethics of Teachers in Educational Institutions

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตราที่ 49 ให้มีข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ ประกอบด้วย มาตรฐานความรู้และประสบการณ์ มาตรฐานการปฏิบัติงานและมาตรฐานการปฏิบัติตน และมาตรา 50 มาตรฐานการปฏิบัติตน ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคุรุสภา (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556) ได้กำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพครู ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู พ.ศ.2550 ประกอบด้วย จรรยาบรรณ 5 ด้าน ดังนี้ 1) จรรยาบรรณต่อตนเอง 2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ 3) จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ 4) จรรยาบรรณต่อประกอบวิชาชีพ และ 5) จรรยาบรรณต่อสังคม การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู ถือเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ครูจำเป็นต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด โดยครูจะต้องมีวินัยและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์และรับผิดชอบต่อวิชาชีพ เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร มอบความรัก ความเมตตา ดูแลเอาใจใส่ศิษย์ด้วยความเท่าเทียมกัน ส่งเสริมการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงาม เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย วาจา ใจ ส่งเสริมความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมแก่ศิษย์ ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันแก่ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ โดยยึดมั่นในบรรณคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ มีความเป็นผู้นำการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม (ครูเชิงร่าย, 2564)

การบริหารสถานศึกษาถือเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำนองค์กร ซึ่งต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน ต้องเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์หรือทักษะทางความคิด มีทักษะในการทำงานด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน และมีทักษะในการ

ประสานงานที่ดีกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้ปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธัมมจิตโต), 2549) การบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพในด้านการวางนโยบาย กำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อบริหารจัดการหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและการบริหารจะประสบผลสำเร็จได้จะต้องขึ้นอยู่กับทักษะความรู้ ความสามารถ และความเป็นผู้นำ ตลอดจนการมีคุณธรรมและจริยธรรม ถือเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งในการบริหารที่ดี (ธีระศักดิ์ บึงมุ่ม และพรพิพัฒน์ เพิ่มผล, 2560) เพราะการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นหนึ่งในข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน ผู้บริหารไม่อาจให้ความสำคัญกับเป้าหมายขององค์กรเพียงอย่างเดียว จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนการทำงานให้เป็นทีมมากยิ่งขึ้น การอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีพฤติกรรมที่มีคุณธรรมจริยธรรม การดูแลเอาใจใส่เพื่อนร่วมงานและการมุ่งพัฒนาสนับสนุนให้ผู้ได้บังคับบัญชามีประสิทธิภาพการทำงานที่สูงขึ้น (เฉลิมรัตน์ จันทรเดชา, 2557) ซึ่งครูผู้สอนในโรงเรียนทุกคนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาจะต้องทำความเข้าใจกับครูผู้สอน ทุกคนในการร่วมแรงร่วมใจอบรมสั่งสอนนักเรียนให้มีความรู้ และคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม เพราะในปัจจุบันคุณธรรม จริยธรรมของเยาวชนไทยเสื่อมทรามลงมาก กล่าวคือ ไม่ชอบอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ ไม่มีระเบียบวินัยชอบใช้ความรุนแรงทำลายล้างกัน

ดังนั้น การบริหารการศึกษาด้วยการส่งเสริมคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูในสถานศึกษา จึงเป็นหัวใจสำคัญในการศึกษายุคปัจจุบัน ซึ่งหากครูมีความเข้าใจในการนำหลักคุณธรรมและข้อบังคับและแนวปฏิบัติที่ดีงามของจรรยาบรรณวิชาชีพครูมาใช้ในการทำงาน การจัดการเรียนการสอน การใช้ชีวิตประจำวัน และเพื่อนร่วมงาน จะทำให้การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุขได้แล้ว สถานศึกษาย่อมสามารถพัฒนาด้านอื่นๆ ได้ง่ายขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพให้ครูได้มีหลักการในการครองตน ครองคน และครองงาน อันจะส่งผลให้การบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเยาวชนของชาติ ต่อบุคลากรทางการศึกษา และต่อสถานศึกษาได้อย่างแท้จริง ดังนั้นบทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูในสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา

การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ มีความสำคัญเพราะเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กรที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อความเจริญก้าวหน้าและการบรรลุเป้าหมายขององค์กร การบริหาร (Administration) ต่างจากการจัดการ (Management) ตรงที่การบริหารให้ความสำคัญกับนโยบายในทางปฏิบัติ ส่วนการจัดการมุ่งไปที่จะปฏิบัติอย่างไรให้เกิดผล มีนักวิชาการได้ให้ความหมายการบริหารไว้ ดังนี้

สมยศ นาวิการ (2550) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การสื่อสาร การควบคุมดูแล และใช้ทรัพยากรอื่นๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนด

วิโรจน์ สารัตนะ (2550) ให้ความหมายว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การที่อาศัยหน้าที่ทางการบริหารอย่างน้อย 4 อย่าง คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม

ศิริถิ อาสนา (2557) ได้ให้ความหมายของการบริหาร ไว้ว่าเป็นกิจกรรมกลุ่มตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันจัดการทรัพยากรที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์จัดการกระบวนการบริหารหรือหน้าที่การบริหาร ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดคณะทำงาน (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting)

Herbert, A. S. (1947) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำสิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ โดยที่ผู้บริหารมักไม่ได้เป็นผู้ปฏิบัติ แต่ผู้บริหาร เป็นผู้ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติได้ทำงานจนสำเร็จตามจุดหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือก

Bartol, K. M. & Martin, D.C. (1997) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่ทำให้เป้าหมายขององค์กรประสบผลสำเร็จโดยการวางแผน การจัดองค์การ การใช้ภาวะผู้นำและการควบคุม

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการการจัดองค์การ โดยใช้ภาวะผู้นำ ศาสตร์และศิลปะในการวางแผน และการควบคุมองค์กรให้มีประสิทธิภาพ การประสานงานให้บุคลากรใช้ความพยายามในการปฏิบัติงาน ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม โดยอยู่บน

พื้นฐานของปัจจัยในการใช้ทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการบริหาร

กระบวนการบริหาร (Process of Administration) ได้มีผู้ให้ความเห็นที่แตกต่างกันไปบางท่านได้ให้ความเห็นว่าน่าจะต้องประกอบด้วย การวางแผน การจัดการ การอำนวยความสะดวก การประสานงาน และการควบคุม เป็นต้น อย่างไรก็ตามแนวคิดกระบวนการบริหารของ Gulick and Urwick (1973) ซึ่งได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารงานไว้ 7 ด้าน เรียกอ่อ ๆ ว่า "POSDCORB" ประกอบด้วย 1) P-Planning การวางแผน 2) O-Organizing การจัดการ 3) S-Staffing การจัดคนเข้าทำงาน 4) D-Directing การอำนวยความสะดวก/การสั่งการ 5) Co- Coordinating การประสานงาน 6) R-Reporting การรายงาน 7) B-Budgeting การบริหารและควบคุมงบประมาณ โดยมีกระบวนการ ดังนี้

ภาพที่ 1 กระบวนการบริหาร POSDCoRB

1. การวางแผน (Planning) เป็นการวางแผนโครงการหรือกิจกรรมซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์การ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับงาน เช่น การแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรม กอง หรือแผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพงาน หรือจัดตามลักษณะเฉพาะของงาน (Specialization)

3. การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน (Staffing) เป็น เรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากร มนุษย์ในองค์การนั่นเอง ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรมาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้อง กับการจัด แบ่งหน่วยงานที่กำหนดไว้

4. การอำนวยการ (Directing) เป็นภารกิจในการใช้ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) การจูงใจ (Motivation) และการตัดสินใจ (Decision making) เป็นต้น

5. การประสานงาน (Coordinating) เป็นการประสานให้ส่วนต่าง ๆ ของ กระบวนการทำงานมีความต่อเนื่องกัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และราบรื่น

6. การรายงาน (Reporting) เป็นกระบวนการและเทคนิคของการแจ้งให้ ผู้บังคับบัญชาตามชั้นได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงาน โดยที่มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) ในองค์การอยู่ด้วย

7. การงบประมาณ (Budgeting) เป็นภารกิจที่เกี่ยวกับการวางแผนการทำบัญชีการ ควบคุมเกี่ยวกับการเงินและการคลัง

สรุปได้ว่า กระบวนการทางการบริหารเป็นแนวทางที่ผู้บริหารนำมาใช้ในการปฏิบัติ ภารกิจ ให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ประกอบด้วย การวางแผนการ ดำเนินงาน ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ การจัดองค์การ การอำนวยการ การประสานงาน การ นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน และนำผล การดำเนินงานไปใช้ในการวางแผนพัฒนาและการใช้งบประมาณให้คุ้มค่า ในการดำเนินการ ครั้งต่อไปอย่างเป็นระบบ โดยกระบวนการทั้ง 7 ด้านที่กล่าวมานั้น เป็นสิ่งที่ผู้บริหาร สถานศึกษาต้องกระทำต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความร่วมมือของบุคคลและกลุ่มบุคคลโดยใช้ ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์ บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่สถานศึกษาตั้งไว้

นิยามคุณธรรม

กิตติศักดิ์ สมอเชียว (2555) ได้ให้ความหมายของคุณธรรม ไว้ว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพนักคิดในทางที่ดีงาม เชื่อในความบริสุทธิ์ ยุติธรรม มีความ จริงใจและปรารถนาดีต่อผู้อื่น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556) ได้ให้ความหมายของคำว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดี (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

พระวิจิตรธรรมาภรณ์ (2558) กล่าวว่า คุณธรรม คือ ความดีงามที่ถูกปลูกฝังขึ้นใน จิตใจ มี ความกตัญญู ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ สามัคคี มีวินัย มีน้ำใจ และเป็นสุภาพชน เป็นต้น จนเกิด จิตสำนึกที่ดี รู้สึกรับผิดชอบ ชั่ว ดี เกรงกลัวต่อการกระทำความชั่ว โดยประการต่างๆ

เอกราช โฆษิตพิมานเวช (2560) ได้ให้ความหมายคุณธรรม หมายถึง หลักปฏิบัติ ของผู้บริหารในการครองตน ครองคน ครองงาน มีธรรมาภิบาล

Good, C. V. (1974) ได้ให้ความหมายใน Dictionary of Education ว่า คุณธรรม มีความหมาย 2 นัย นัยแรก คือ ความดีความงามของลักษณะนิสัยที่ได้กระทำมาจนเกิดความ เคยชิน และ นัยที่สอง หมายถึง คุณภาพของบุคคลที่ได้กระทำตามความคิดและตามมาตรฐาน ของสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับความประพฤติและหลักของศีลธรรม

Kohlberg, I. (1976) ได้ให้คำจำกัดความว่า คุณธรรม คือ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นกฎเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติในสังคม และทำให้บุคคลมีการพัฒนา จนกระทั่งมีลักษณะพฤติกรรมเป็นของตนเองมาตรฐานการ ตัดสินใจของสังคมจะเป็นเครื่อง ตัดสินว่าการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมเช่นนั้นเป็นเรื่องที่ผิด หรือถูก

สรุปได้ว่า คุณธรรม คือ สภาพแห่งหลักของความดีงามในจิตใจ ความถูกต้องในการ แสดงออกทั้ง กายวาจา ใจ ของแต่ละบุคคลซึ่งทำให้เคยชินกับการประพฤติปฏิบัติดี อันเป็น นิสัยที่มีอยู่ในจิตใจของมนุษย์ที่เกิดจากความเพียรพยายามที่จะประพฤติปฏิบัติตน เฉพาะทาง ที่ถูกต้องดีงามจนกลายเป็นความเคยชิน บุคคลผู้มียุคุณธรรม คือ ผู้มีความเคยชินในการ ประพฤติดี ภายใต้ความรู้สึกดีงาม และตามมาตรฐานของสังคมที่เกี่ยวข้องกับหลักของศีลธรรม ประพฤติปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัยซึ่งอาจส่งผลให้การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข จะทำให้ เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

จรรยาบรรณของวิชาชีพ

จรรยาบรรณวิชาชีพครู คือ การรวบรวมมาตรฐาน คุณธรรม จริยธรรมและหลักความประพฤติเพื่อให้บุคคลที่ประกอบอาชีพครูได้ยึดถือและปฏิบัติให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีความเรียบร้อย เสริมสร้างความน่าเชื่อถือแก่สังคมต่อไป ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายดังนี้

รัตนวดี โชติกพนิช (2554) ได้ให้ความหมายของคำว่า จรรยาบรรณของครู หมายถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับความประพฤติ ปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดความดีงามแก่ตัวครู และอาชีพครู

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556) ให้ความหมาย คำว่า จรรยาบรรณ หมายความว่า ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้น เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 (2556) ให้ความหมาย “จรรยาบรรณของวิชาชีพ” หมายความว่า มาตรฐานการปฏิบัติตนที่กำหนดขึ้นเป็นแบบแผนในการประพฤติตน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ผู้รับบริการและสังคมอันจะนำมาซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556)

สันติ บุญภิรมย์ (2557) ได้ให้ความหมายของคำว่า จรรยาบรรณ หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูงต่างๆ กำหนดขึ้นเป็นจำนวนหลายๆ ข้อเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง หมายความว่ารวมถึงฐานะของสมาชิกด้วย ซึ่งปรากฏออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรมีกฎหมายรับรอง พร้อมทั้งมีบทลงโทษต่อผู้ประพฤตินิดจรรยาบรรณ

พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2557) ได้กล่าวถึง จรรยาบรรณวิชาชีพครู คือ กฎแห่งความประพฤติสำหรับสมาชิกวิชาชีพครู ซึ่งองค์กรวิชาชีพครูเป็นผู้กำหนด และสมาชิกในวิชาชีพทุกคนต้องถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด หากมีการละเมิดจะมีการลงโทษ

จากการศึกษาแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า จรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษา หมายถึง มาตรฐานการปฏิบัติตนที่กำหนดขึ้นเป็นแบบแผนในการประพฤติตน ให้ผู้ประกอบอาชีพครู นำไปปฏิบัติเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน หมายความว่ารวมถึงฐานะของสมาชิกด้วย ซึ่ง

ปรากฏออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรมีกฎหมายรับรอง พร้อมทั้งมีบทลงโทษต่อผู้ประพฤติดิฉัยจรยาบรรณ แต่ละอย่างที่กำหนดขึ้น อันจะนำมาซึ่งเกียรติ และศักดิ์ศรีของวิชาชีพครู

คุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพกับการบริหาร

คุณธรรมที่ได้ปลูกฝังไว้ในจิตสำนึกของคน เป็นความรู้สึกสำนึกคิดที่จะนำไปสู่การปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ และรู้ดี รู้ชั่ว รู้เลือกสรร ความเชื่อ ศรัทธา ยึดมั่นในสิ่งดีงาม ผังผังไว้ในจิตใจเป็น “นามธรรม” แล้วแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของสังคมคุณธรรม เป็นคุณภาพของจิตใจ กล่าวคือ คุณสมบัติของผู้บริหารที่เสริมสร้างจิตใจให้ดีงามให้เป็นจิตใจที่สูง ประณีตและประเสริฐ ได้แก่ 1) เมตตา คือ ความรักปรารถนาดี เป็นมิตร อยากให้ผู้อื่นมีความสุข 2) กรุณา คือ ความสงสารอยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ 3) มุทิตา คือ ความพลอยยินดี พร้อมทั้งจะส่งเสริมสนับสนุนผู้ที่ประสบความสำเร็จให้มีความสุขหรือก้าวหน้าในการทำสิ่งที่ดีงาม 4) อุเบกขา คือ การวางตัววางใจเป็นกลาง เพื่อรักษาศรัทธา เมื่อผู้อื่นควรจะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของเขาตามเหตุและผล 5) จาคะ คือ ความมีน้ำใจเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว ผู้บริหารต้องรู้เท่าทันบุคลากรในองค์การ บางครั้งต้องวางเฉยด้วยปัญญา มีอุเบกขาอย่างรู้เท่าทัน ที่สำคัญที่สุดผู้บริหารต้องเป็นคนฉลาดรอบรู้ ชัยัน และต้องมีปัญญา คือ ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่และบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีปัญญามองการณ์ไกล มีวิสัยทัศน์ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มีมนุษยสัมพันธ์ดี ผู้บริหารต้องทำหน้าที่บริหารตน บริหารคน และบริหารงาน ดังนั้น ผู้บริหารต้องมีการถือธรรมในตัวเอง มีความรอบรู้เกี่ยวกับตนเอง ผู้อื่น และงานในความรับผิดชอบ ได้แก่ รู้ตน รู้คน และรู้งาน

คุณธรรมสำหรับครองตนสำหรับครู

มรรคมืองค์ 8 (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2543) คือ ธรรม ที่เห็นทางแห่งการดับทุกข์ เป็นทางสายกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา) คือ ทางที่นำไปสู่การพ้นทุกข์ มี 8 ประการ

1. สัมมาทิฐิ คือ การเห็นชอบ หมายถึง ความเห็น หรือ การเข้าใจในสิ่งที่ถูกต้อง และดีงาม ตามแนวทางแห่งอริยสัจ 4 องค์ที่ก่อให้เกิดสัมมาทิฐิมี 2 อย่าง คือ 1) ปรัโธโสสะ คือ ความเห็นชอบที่มาจากปัจจัยรอบด้าน 2) โยนิโสมนสิการ คือ การรู้จักคิดวิเคราะห์ในเหตุและผล อันนำมาซึ่งปัญญา คือ การรู้แจ้ง โดยใช้ข้อมูลข่าวสารหรือแหล่งความรู้ต่าง ๆ จาก ปรัโธโสสะ มาประกอบ

2. สัมผัสกับปะ คือ การดำริชอบ การคิดชอบ หมายถึง การรู้จักคิดในทางที่ถูก ที่ควรอยู่บนพื้นฐานของศีลธรรมอันงามที่ปราศจากการคิดโลภ และการคิดที่จะเบียดเบียนผู้อื่นให้เสียหาย

3. สัมมาวาจา คือ การเจรจาชอบ หมายถึง การพูดจาชอบในทางที่ถูกที่งามอันประกอบด้วยเว้นจากการพูดไม่จริง เว้นจากการพูดส่อเสียด เว้นจากการพูดคำหยาบ และเว้นจากการพูดกลับคำ

4. สัมมากัมมันตะ คือ การประพฤติชอบ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติในทางที่ถูกต้องอันควร สัมมากัมมันตะในทางโลกท่านพึงให้ละเว้นจากกายทุจริต 3 ประการ คือ ละซึ่งการพรากรชีวิต, การละซึ่งการลักทรัพย์, ละซึ่งการประพฤติผิดในกาม

5. สัมมาอาชีวะ คือ การเลี้ยงชีพชอบ หมายถึง การประกอบอาชีพหรือการหาเลี้ยงชีพด้วยความสุจริต ด้วยการใช้ปัญญา และความรู้ของตนในการประกอบอาชีพบน พื้นฐานของความถูกต้องปราศจากการประพฤติอันผิดต่อศีลธรรมอันงาม

6. สัมมาวายามะ คือ การเพียรชอบ หมายถึง ความเพียรในการทำงานหรือความเพียรในการประพฤติต่อคุณงามความดี

7. สัมมาสติ คือ การตั้งสติชอบ หมายถึง การตั้งสติได้ การระลึกได้ ไม่พ้นเพื่อน ไม่เลือนลอย สามารถระวังตัวมิให้ประพฤติดนหลงเข้าไปในวังวนของกิเลสทั้งหลาย

8. สัมมาสมาธิ คือ การตั้งมั่นชอบ หมายถึง การตั้งมั่นในจิต การมีจิตแน่วแน่ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง คือ มีจิตเป็นหนึ่งร่วมกับสิ่งใด ๆ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ 1) ขณิกสมาธิ คือ สมาธิชั่วขณะ 2) อุปจารสมาธิ คือ สมาธิจวนจะแน่วแน่ 3) อัปปนาสมาธิ คือ สมาธิที่แน่วแน่เป็นหนึ่ง

คุณธรรมสำหรับครองคนสำหรับครู

พรหมวิหาร 4 (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2543) คือ ธรรมของพรหม เป็นธรรมอันประเสริฐของผู้ที่ทำหน้าที่เป็นที่พึ่งของผู้อื่น ผู้เป็นผู้นำ ผู้เป็นผู้ใหญ่ 1) เมตตา คือ ความคิดปรารถนาดี ต้องการให้ผู้อื่นมีความสุข ปรารถนาเกื้อกูลให้ผู้อื่นพ้นจากทุกข์ 2) กรุณา คือ ความสงสารและช่วยให้ผู้อื่นพ้นจากความทุกข์ โดยลงมือปฏิบัติ ช่วยเหลือในสิ่งที่ทำได้ 3) มุทิตา คือ ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดีก็มีใจแช่มชื่นเบิกบานไปด้วย 4) อุเบกขา คือ ความวางเฉยวางใจเป็นกลางไม่เอนเอียงไปเพราะความชอบ ความชัง ความเกลียด

เบญจศีลหรือศีล 5 (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2543) คือ สิกขาบท หรือข้อที่ควรศึกษา สำเนียง ปฏิบัติด้วยการละเว้นจากสิ่งที่ไม่ควรกระทำ 5 ประการ เป็นข้อปฏิบัติ

เพื่อรักษา กายและวาจา ใจ ให้เป็นปกติเรียบร้อยดีงาม เบญจธรรม คือ หลักธรรมที่ครูควรปฏิบัติเพื่อให้เป็นผู้มีศีล มีธรรม

สังคหวัตถุ 4 (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2543) เป็นธรรมที่ยึดเหนี่ยวจิตใจคน หรือธรรมที่ช่วยให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันซึ่งหากครู ประพฤติปฏิบัติประจำ จะทำให้ครูมีเสน่ห์ เป็นที่รักของศิษย์ 1) ทาน คือ การให้ปัน การเสียสละ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 2) ปิยวาจา คือ การพูดจาไพเราะ พูดด้วยถ้อยคำสุภาพ พูดด้วยน้ำเสียงนุ่มนวล พูดชี้แจง ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ 3) อตถจริยา คือ การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น เป็นการปฏิบัติสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน การมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนด้วยกำลัง ความคิด กำลังกาย และกำลังทรัพย์ 4) สมานัตตตา คือ การปฏิบัติตน เสมอต้นเสมอปลาย ทำตัวเป็นกันเองกับผู้อื่น

คุณธรรมครองงานสำหรับครู

สัปปริสธรรม (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2543) คือ 1) ธัมมัญญตา คือ รู้หลัก หรือรู้จักเหตุ 2) อตถัญญตา คือ รู้ความมุ่งหมาย หรือรู้จักผล 3) อตตัญญตา คือ รู้จักตน 4) มัตตัญญตา คือ รู้จักประมาณ 5) กาลัญญตา คือ รู้จักกาล 6) ปริสัณญตา คือ รู้จักชุมชน 7) ปุคคสัณญตา คือ รู้จักบุคคล

อิทธิบาท 4 (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2543) เป็นธรรมแห่งการดำเนินไปสู่ความสำเร็จ /หลักธรรมสำหรับการทำงาน ซึ่งประกอบด้วยองค์ธรรม 4 ประการ คือ 1) ฉันทะ คือ ความยินดี มีความรักความศรัทธาที่จะเป็นครู 2) วิริยะ คือ ความเพียรพยายามในการประกอบวิชาชีพครู 3) จิตตะ คือ การเอาใจฝักใฝ่ในความเป็นครู ในการพัฒนานตนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีจิตเอาใจใส่ในการทำงานให้เกิดผลดีแก่ศิษย์ 4) วิมังสา คือ การหมั่นตรិตรอง คิดพิจารณาด้วยหลักเหตุและผลในการทำหน้าที่ครู เพื่อการพัฒนาเด็กให้เกิดประสิทธิผลที่ดีขึ้น

พละธรรม 5 (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) องค์ธรรมนี้ช่วยในการทำหน้าที่ให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วยองค์ธรรม 5 ประการ คือ

1) สัทธาพละ คือ ความเชื่อที่ประกอบด้วยปัญญา โดยครูต้องมีความเชื่อในทางที่ชอบ เชื่อในสิ่งที่ควร เชื่อ เช่น เชื่อว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมซึ่งเป็นความเชื่อเกี่ยวกับหลักเหตุและผล

2) วิริยะพละ คือ ความพากเพียรพยายามในการทำอะไรร่ๆ ก็ตามถ้าทำบ่อยๆ ทำติดต่อบากัน อย่างสม่ำเสมอทำให้เกิดพลัง ถ้าครุมีความเพียรในทางที่ชอบ เช่น เพียรเลิกละความชั่ว เพียรระวังไม่ให้ความชั่วเกิดขึ้น เพียรทำความดีสม่ำเสมอ

3) สติพละ คือ ความระลึกได้ กล่าวคือ ครุต้องมีความระลึกความรู้สึกตัวในการกระทำ การพูด การคิด โดยสามารถพิจารณาได้ว่าเหมาะสมหรือไม่ กับตนเอง กับบุคคลอื่นกับสถานการณ์ กับ กำลังที่ตนมีอยู่

4) สมาธิพละ คือ ความมุ่งมั่นหรือความตั้งใจเป็นองค์ธรรมที่ทำให้จิตตั้งมั่นในอารมณ์เดียว ทำให้จิตมีพลัง พลังสมาธินี้จะเป็กำลังในการต่อต้านความฟุ้งซ่านมิให้เกิดขึ้นภายในจิตใจตนเอง ทำให้มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ สำเร็จ

5) ปัญญาพละ คือ ความรอบรู้ ความเข้าใจสภาพธรรม ความรอบรู้ของครุ นอกจาก ความรอบรู้ด้านวิชาการแล้ว ก็ควรมีความรอบรู้ว่าจะไรดี อะไรชั่ว อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ อะไรจริง อะไรเท็จ อะไรเป็นประโยชน์ อะไรไม่เป็นประโยชน์

สรุปได้ว่า คุณธรรมนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งให้สำหรับผู้ประกอบอาชีพครุ เพื่อใช้ในการกรอบในปฏิบัติเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในการประกอบอาชีพครุ การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยผสมผสานสาระต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ครุควรมีหลักธรรม ดังนี้ คุณธรรมต่อตนเอง (ครองตน) ได้แก่ มรรคมอื่งค์ 8 คุณธรรมต่อผู้อื่นและสังคม (ครองคน) ได้แก่ พรหมวิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 คุณธรรมต่อหน้าที่การงาน (ครองงาน) ได้แก่ สัปปริสธรรม 7 อิทธิบาท 4 และพละธรรม 5 โดยเฉพาะอย่างยิ่งมุ่งเน้นการพัฒนา ความความคิด และทักษะในการปฏิบัติจริง อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองให้เกิดความสุข และนำไปสู่การพัฒนาอาชีพสุจริตการมีงานทำและมีรายได้ และมีส่วนทำประโยชน์ให้แก่กับสังคมของตนเองและประเทศชาติ

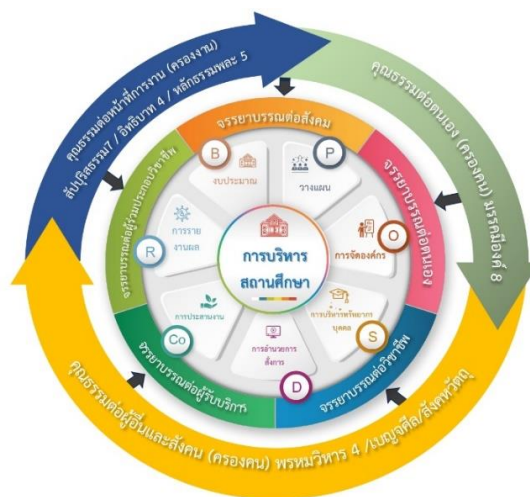
แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครุ

ครุสภาได้ออกข้อบังคับครุสภา ว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2550 เพื่อประมวลพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างของการประพฤติที่กำหนดขึ้นตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา คือ ครุ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ ต้องหรือพึงปฏิบัติตามประกอบด้วย พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาหรือพึงประพฤติตาม โดยมีแบบแผน

พฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ครูต้องสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ ครูจึงต้องมีลักษณะนิสัยที่ดีที่ควรประพฤติปฏิบัติในการประกอบอาชีพ ให้การทำงานประสบความสำเร็จ 1) ความมีสติสัมปชัญญะ การควบคุมตนเองให้พร้อม ใช้ปัญญาและเหตุผลในการ ตัดสินใจ รอบคอบเหมาะสม และถูกต้อง 2) ความซื่อสัตย์สุจริตประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาทั้งกาย วาจา และใจ ไม่คดโกง และไม่หลอกลวงใคร 3) ความขยันหมั่นเพียร ความพยายามทำงานอย่างแข็งขัน ด้วยความมุ่งมั่นเอาใจใส่อย่างจริงจัง 4) ความมีระเบียบวินัย แบบแผนที่วางไว้เป็นแนวทางในการปฏิบัติดำเนินการให้ถูกลำดับ ถูกต้องเหมาะสมกับจรรยาบรรณ ข้อบังคับ ข้อตกลง กฎหมาย และศีลธรรม 5) ความรับผิดชอบความเอาใจใส่มุ่งมั่นตั้งใจต่องาน 6) ความมีน้ำใจปรารถนาดีมีเมตตาจิต ช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์ 7) ความประหยัด การรู้จักใช้ รู้จักออม 8) ความสามัคคี มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว หากครูได้ประพฤติปฏิบัติตนตาม จรรยาบรรณวิชาชีพครู ประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตจะช่วยให้ครูปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่น สำหรับครูกับคุณธรรมนั้นจะต้องเป็นของคู่กัน ครูเป็นผู้มีหน้าที่อบรมสั่งสอนเยาวชนให้เป็นคนดี มีคุณภาพ ครูจำเป็นต้อง มีคุณธรรมเป็นอย่างยิ่ง เพราะคุณธรรมจะช่วยให้ครูเป็นผู้มีความประพฤติที่ดีงาม มีการวางตัวดีและเหมาะสมกับกาลเทศะ เป็นที่เคารพและเป็นน่าเชื่อถือของศิษย์

องค์ความรู้ใหม่

จากบทความเรื่องแนวทางในการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูในสถานศึกษา มีดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

จากภาพที่ 2 สามารถอธิบายเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่ได้รับจากการบริหารสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูในสถานศึกษา ได้ดังนี้

ชั้นใน คือ การบริหารสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการ POSDCoRB ตามจรรยาบรรณวิชาชีพด้วยหลักคุณธรรมครองตน ครองคน ครองงาน

ชั้นนอก ประกอบด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพครู 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพต่อตนเอง 2) ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพต่อวิชาชีพ 3) ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพต่อผู้รับบริการ 4) ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ 5) ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพต่อสังคม ได้นำมาประกอบกับหลักคุณธรรมต่อตนเอง คือ มรรคมีองค์ 8 คุณธรรมต่อผู้อื่นและสังคม คือ พรหมวิหาร 4 เบญจศีล สังคหวัตถุ 4 คุณธรรมต่อหน้าที่ การงาน คือ สัปปริสธรรม 7 อธิบาท 4 และพละธรรม 5

สรุป

การบริหารสถานศึกษาถือเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนจึงควรนำหลักธรรม พรหมวิหารธรรม อธิปไตย 3 และทศุติปาปณิกสูตร มาเป็นหลักในการบริหารการศึกษา การทำงานของผู้บริหารให้ประสบความสำเร็จนั้นต้องประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) การควบคุมงบประมาณ (Budgeting) นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ให้ได้นำไปปฏิบัติตนแต่ละด้าน ดังนี้ คุณธรรมต่อตนเอง คือ มรรคมีองค์ 8 คุณธรรมต่อผู้อื่นและสังคม คือ พรหมวิหาร 4 เบญจศีล สังคหวัตถุ 4 คุณธรรมต่อหน้าที่การงาน คือ สัปปริสธรรม 7 อธิบาท 4 พละธรรม 5 ผู้บริหารควรส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้วย 5 แนวทาง ดังนี้ 1) ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง เพื่อให้มีมาตรฐานในการทำงาน 2) ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ส่งเสริมให้ครูมีครูต้นแบบ 3) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ส่งเสริมครูให้ใส่ใจรักการบริการ 4) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ส่งเสริมให้ครูใช้กิจกรรม (PLC) 5) ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ส่งเสริมให้ครูพานักเรียนเข้าศึกษาแหล่งเรียนนอกระบบโรงเรียน เมื่อครูมีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดีและถูกต้อง จะส่งผลที่เป็นประโยชน์กับครู ดังนี้ 1) ช่วยหล่อหลอมให้เป็นคนที่มีความพอดี 2) ช่วยให้เป็นคนที่รู้จักใช้เหตุผล 3) ช่วยให้เป็นคนกล้าหาญ 4) ช่วยให้ครูมีความยุติธรรม 5) ครูประพฤติปฏิบัติเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ศิษย์ 6) ทำให้

เกิดศรัทธาเลื่อมใสจากใจของผู้เกี่ยวข้อง 7) ลดการหาแต่ประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งจะส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนดีมีความสุข คุณภาพชีวิตดี ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาประสบผลสำเร็จสามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กิตติศักดิ์ สมอเชียว. (2555). ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านเขาคันทรัง อำเภอสรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ครูเชียงราย. (2564). ความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพ. เรียกใช้เมื่อ 6 มีนาคม 2567 จาก <https://www.kruchiangrai.net>
- เฉลิมรัตน์ จันทระเคหา. (กรกฎาคม 2557). ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ในโรงพยาบาลเอกชน การนิยามมโนทัศน์และพัฒนาเครื่องมือวัด. Journal of Behavioral Science, 20 (2), 1-17.
- ธีระศักดิ์ บึงมูม และพรพิพัฒน์ เพิ่มผล. (2560). การพัฒนาบุคลากรตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, 6(1), 49-60.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธัมมจิตโต). (2549). พุทธวิธีการบริหาร. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2543 ก). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระวิจิตรธรรมาภรณ์. (2558). ความหมายของคุณธรรม. เรียกใช้เมื่อ 6 มีนาคม 2567 จาก <http://portal.tebyan.net/Portal/Culture/>
- พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2566). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม. ใน วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาลัษณ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2540). การบริหารงานบุคคลในโรงเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- รัตน์วดี โชติคพนิช. (2554). จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพครู. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ราชบัณฑิตยสถาน.(2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2550). การบริหาร หลักการ ทฤษฎี ประเด็นทางการศึกษาและบทวิเคราะห์ห้องค้การทางการศึกษาไท. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพมหานคร: ทิพย์วิสุทธิ.
- ศิริลิ อาสนา. (2557). เทคนิคการจัดการคุณภาพแนวใหม่:แนวคิด หลักการสู่การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมยศ นาวิการ. (2550). การบริหาร. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ
- สันติ บุญภิรมย์. (2557). การวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยทางการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ทริบเพิ้ลเอ็ดดูเคชั่น กรุ๊ป.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556. เรี ย ก ไ้ เมื อ 6 มี น ำ ค ม 2 5 6 7 . จ ำ ก <http://www.ksp.or.th/ksp2013/search/index.php?key=จรรยาบรรณ>
- เอกราช โฆษิตพิมานเวช. (2560). รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนที่มีประสิทธิผล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต1. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- Bartol, K. M. & Martin, D.C. (1997). Management. (2nded). New York: McGraw-Hill.
- Good, C. V. (1974). Dictionary of Education. New York: McGraw-Hill.
- Gulick, L. (1937). Notes on the Theory of Organization. Classics of organization theory, 3(2), 87-95.
- Herbert, A. S. (1947). Administrative Behavior. New York: Macmillan.
- Kohlberg, I. (1976). Moral Stages and MoraliZation: The Cognitive.